JORDI EGEA TORRENT

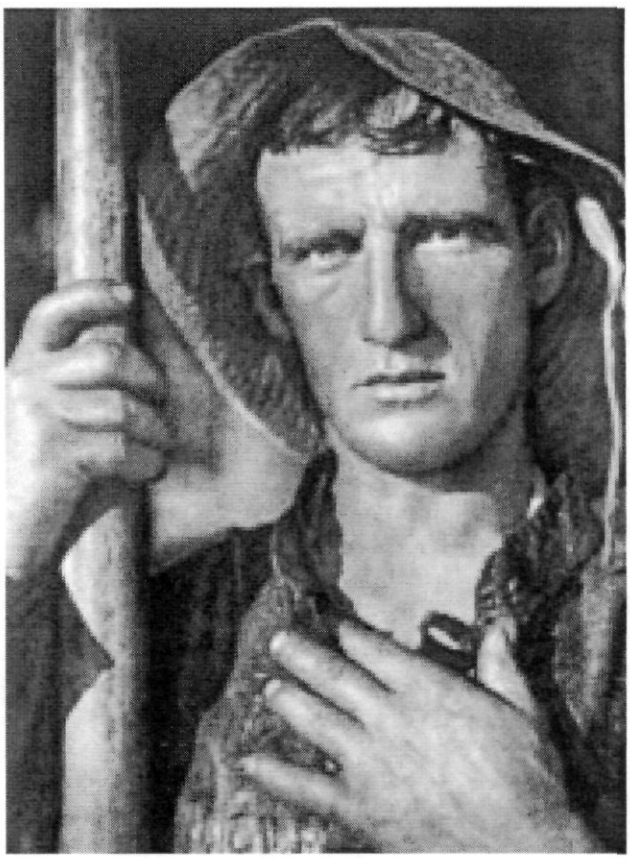
la fotografia pictorialista i la negació de la realitat

Un cop proclamada la República, l'abril del 1931, el país es va integrar de ple en les noves tendències fotogràfiques europees, quan aquestes, després de la I Guerra Mundial, havien assolit el seu punt de maduresa. L'etapa republicana llevat de l'aïllacionisme que va suposar la dictadura del general Primo de Rivera, acollí els nous corrents estètics que van anar calant en la perdurable línea pictorialista i en l'estètica folklorista i pintoresquista pròpia del regeneracionisme burgès de principis de segle.

La fotografia Pictorialista, va néixer de la pròpia negació de la fotografía. A finals del segle XIX els fotògrafs provinents en la seva gran majoria de l'aristocràcia i de l'alta burgesia il·lustrada europea, amb pretensió de preservar la fotografia dels estralls de la vulgarització i la massificació propiciats pels avenços de la tècnica, es plantegen la dialèctica entre Veritat i Bellesa. Aquests fotògrafs considerats ells mateixos com artistes opten per la imitació de les tècniques pictòriques i pel rebuig de la realitat. Es construeixen fotografies en lloc de fer-les, es busquen els models més adequats per a presentar els seus personatges, disposar-los teatralment en el context d'una escenografia ampul·losa i carregada i fer-los posar de la manera més convincent i apropiada per a les seves creacions. S'intenta per tots els mitjans emmascarar les qualitats "fotogràfiques" de les seves obres tot donant un acabat i una aparença pictòrica. Es persegueix, en definitiva, fer desaparèixer el "caràcter fotogràfic" de la fotografia.

La Guerra Civil Espanyola i tota l' etapa autàrquica de la dictadura va generar una fractura dins del procès de desenvolupament de l'estètica fotogràfica que fins a mitjans dels anys cinquanta no es va recuperar amb una mica d'empenta. Acabada la guerra, les noves autoritats aposten pel pictoralisme, la tendència fotogràfica més d'acord amb l'esperit triomfalista i mitificador. Durant els anys de l'autarquia, intel·lectuals del Règim, com ara Gimenez Caballero i José María Pemán, configuren la consciència estètica basada en el pintoresquisme, el folklorisme, l'exaltació de la raça, de la tradició i d'un passat imperial que caracteritza l'obra dels més celebrats fotògrafs de la postguerra.

La majoria dels fotògrafs compromesos amb la causa republicana van haver d'exiliar-se. La brutal repressió franquista implantava a Espanya un nou ordre "nacionalista, autoritari, unitari, ètic, missional i imperial". Així, per exemple, José Ortiz Echagüe era un fotògref perfecte per a l'estètica imitadora de pintors com Sorolla, Zurbarán i Zuloaga. Ortiz Echagüe pertanyia a una classe social que va perdre el seu passat colonial, vivia atrinxerat en el passat, veia, aterrat, el futur, en el seu món que cada cop li resultava més ample, incomprensible i aliè. Si per als primers pictorialistes la tècnica podia constituir una fi en si mateixa, per aquesta nova generació, el component documental i ideològic era fonamental. Era la recerca de les essències nacionals i regionals, l'exaltació del component patriotista, racial i espiritual d'una tradició entesa com a garantia de manteniment de l'ordre burgès que començava a questionar-se. La monumental obra de José Ortiz Echagüe: *España, tipos y trajes* (1933), *España, pueblo y paisajes* (1938), *España Mística* (1943) i *Castillos y Alcázares* (1956)" està dipositada actualment en la Universitat de Navarra.



"Remero vasco".
Autor: José Ortiz Echagüe

Les directives de les agrupacions fotogràfiques dels anys cinquanta estaven composades per les classes benestants, vencedores de la Creuada. La influència estètica i ideològica d'aquells dirigents en la fotografia que es feia fou decisiva per als afeccionats de l' època, fins al punt que en els estatuts de les entitats es deixava molt clar que no es realitzarien obres de caràcter "realista o inmoral". Avui en dia, algunes d'aquestes agrupacions mantenen encara un cert llenguatge estètic heretat d'aquella època i dificulten el desenvolupament dels sectors més avanguardistes.

En aquest context estèticament repressiu dels anys cinquanta, el treball documentalista de fotògrafs com Alfons Güell és un magnífic testimoni gràfic de la vida quotidiana de la nostra història local de postguerra. Una bona part dels millors retrats de l'època, els més colpidors, sorprenents, dignes de perpetuació i memòria, van ser obra d'artistes populars i, alguns cops, anònims que van saber plasmar la imatge de la gent d'aquells anys memorables. Segons Susan Sontag: "El temps acaba per elevar totes les fotografies, fins i tot les més desangelades i tòpiques, al nivell de l'Art".

Arenas Argentona
llibreria papereria premsa revistes fotografia joguineria i regals
Carrer Gran, 18
Tel.: 93 797 06 16
08310 Argentona

carnisseria ROS Argentona
Mossèn Cinto Verdaguer cant. Dr. Samsó
Tel.: 93 797 12 49
Plaça de Vendre, parada 3
Tel.: 93 797 03 62

RAFFEL PAGES
PELUQUERIAS
SALÓ ARGENTONA
Carrer Gran, 8
08310 Argentona
T 93 756 12 74

Pa Tonet
GRANJA PASTISSERIA FORNERIA GELATERIA
Pa català
Entrepans
Coques
Carrer Gran, 10 • Tel. 93 756 11 77 • ARGENTONA

AUTO-ESCOLA - ASSEGURANCES
BURRIAC
RAMON REIXACH I MONER
Mataró, 1 - Tel. 93 797 00 50 - ARGENTONA

de més i de menys
detalls i il·lusions
Carrer Gran, 20
08310 ARGENTONA
Tel.: 93 756 10 37